

Kırgız ve Türk Gazetelerinde Deyimlerin Yer Alış Biçimleri

Anarhan NAZARKUL KIZI*

Bişkek Sosyal Bilimler Üniversitesi, Kırgız Dili Fakültesi, Türkoloji Bölümü, Kırgızistan

*Sorumlu Yazar
asil.n@mail.ru

Özet

Bu makalede bir dil ailesine giren akraba topluluklarının dilleri olan Türkiye Türkçesi ve Kırgız Türkçesindeki basın yayında yer alan deyimleri inceledik ve karşılaştırdık. Bu dillerdeki deyimlerin hem benzerlikleri hem farklılıkları çoktur. Bu noktaları biz elimizden geldiği kadar açıklayacağız.

Anahtar Kelimeler: Akraba, basın, Kırgız, deyimler

Abstract

In this article we studied and compared the idioms, which are used in the press, in Turkey's Turkish and Kyrgyzstan's Turkish language which are in the same language family group of relative communities. The idioms of these languages both have many similarities and differences. We are going to reveal these points as far as possible.

Key Words: Kyrgyz, language, compared, press

Ural-Altay dil ailesine giren tüm dillerdeki deyimlerin cümle yapısı ve anlamları birbirine çok benzer. Özellikle Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesi bir dil ailesine girdikleri için birçok benzerliklere ve ortak özelliklere sahip oldukları bellidir.

Deyimler dünyadaki tüm dillerde önceki tecrübeleri kuşaklardan gelecek nesillere miras olarak kalan paha biçilmez değerli söz varlıklarıdır. Bu tür söz varlıklarının ortaya çıkış nedenlerinden en önemlileri olarak bu halkın gelenek-görenekleri, örf-adetleri, tarihsel gelişimi, yaşadıkları coğrafik özelliklere, başından geçen sosyal veya tarihi olaylara bağlıdır. Kelime varlıklarımızdaki bu zenginlikleri ustaca kullanmak bizi söz ustası yapar. Mecaz anlamdaki atasözü olsun, deyimler olsun bu söz varlıklarının anlamını araştırırken biz o halkın edep ahlakını, dünyaya bakış açılarını, düşünme tarzlarını öğrenebiliriz. Bir ulusun bu tür söz varlığı açısından zengin olması aynı zamanda o ulusun tarihi ve medeni olarak da zengin olduğunun habercisidir.

Küreselleşme yolunda olan modern dünyamızda medya çok çabuk gelişmektedir. Özellikle de günlük yayımlanan gazetelerin de sayısı gün geçtikçe çoğalmaktadır. Kırgızistan'da Türkiye Türkçesinde yayımlanan bir sürü gazeteler vardır. Demek oluyor ki, bu gazete sayfalarında yer alan makalelerdeki deyimlerin de sayısı artmıştır.

Biz bu yazımızda deyimlerin esas anlamı nedir, bu söz varlıkları gazetelerde nasıl yer almaktadırlar gibi soruların cevabını bulmaya çalışacağız. Bu deyimler insanoğlunun günlük hayatını, değişik yönlerini, karakterini, aklını, düşüncesini, bununla birlikte başka birisine karşı

duyulan kıskançlık, sabır v.b. özellikleri yansıtmaktadır. Deyimler ağırlıklı olarak insanoğlunun olumsuz taraflarını eleştirmektedir. Basın ve yayında bu söz varlıklarının hangi konularda daha çok kullanıldığını bu araştırmamızda derinlemesine ele alacağız.

Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde anlam açısından yakın ancak kuruluşundaki bazı öğeleri farklı olan bazı deyimler:

Kırgız Türkçesi: Бир аз убакыт өткөндөн кийин ал кылы кыйшайбай эле баягы кызматында иштеп жүрөт. (Biraz zaman geçtikten sonra kılımlı bile kırılmadan eski işine devam etti) Кара кылды как жарып, акыйкатты туу кылып, эл башында жүргөн эрлер да жок эмес (Hakikati ortaya çıkarmak için kılı kırk yararak çalışan insanlar da yok değil) Ошолор менен кошо жер жуткандай эле болду. (Onlarla beraber sanki yer yutmuş gibi ortadan kayboldu) Чырдын башы алакандын отундай жерди талашуудан келип чыкты. (Tartışma avuç içi kadar bir yeryüzünden çıktı) Канчалаган байлыгың болсо дагы ден-соолук үчүн ар ким өз жаны менен алек болот. (Ne kadar zengin de olsa insanlar can derdine düşerseler her şeyi unuturlar) Кичинекей баланы көпчүлүккө алып баруу да оңой эмес, Кудай көз тийгенден сактасын. (Allah kem gözlerden saklasın, küçücük çocuğu da her yere götürmek doğru değil) Биз ушунча кыйынчылыктарды баштан өткөргөндөн кийин өткөндөн сабак алгыдай болдук. (Bu kadar olayı yaşayınca artık geçmişten ders aldık) Кудай буюрса жаракат алгандардын көпчүлүгүнүн бети бери карады. (Allaha şükür yaralılarının yüzüne kan geldi. Бул эмне деген шумдук, араңарда ишке

жарачу балтага сап эч кимдин табылбаганыбы? (Бу işe yaramaz adamı da nereden buldunuz? Bir baltaya sap olacak biri yok mu?)

Türkiye Türkçesi: Bana emanet bu çocuk kılına zarar gelmesin diyorum. Onun tabiatı acayıptır, kılı kırk yarar. Sanki yer yarılıp içine girdi, ortadan kayboldu. Zaten az olan gölgeliklerde avuç içi kadar bile yer yoktur. Hasan Paşa yaptıği işin sonucunda can derdine düşmüştü. Aman aman, Allah nazardan saklasın. Geçmişten biraz ders alma basiretini bari gösterelim. Çocuklardan dördünün acil müdahale ile hayata döndürüldüğü, ancak iki yaşındaki Türkan Albay'ın kurtarılamadığı öğrenildi. Yirmi beş yaşına geldin, hala bir baltaya sap olamadın, hala hazırdan yiyorsun.

Yukarıda belirtilen ve her iki dilde de sadece anlamları aynı olan deyimlerin yapılarının farklı olduğu görülmektedir. Deyimler en az iki veya daha çok unsurdan oluşup, sekiz sözcükten bile oluşan bir cümle halinde bile karşımıza çıkabilmektedir. Burada öğeleri arasında farklılıklar olmasına rağmen aynı anlama sahiptirler. Aşağıda ise iki dilde de her yönüyle aynı olduklarından dolayı bazı adların çevrilmesine bile gerek duyulmayan örnekler verilmiştir:

Kırgızca: Атасын жоготкон бала –чакасы көз жашын төгүп боздоп ыйлап турушту. (Babasını kaybeden çocuk iki göz iki çeşme ağladı)

Сенин бул кылган иштеринди көзүм көрбөсүн артык кылам деп аша чааптырсың (Senin bu yaptıklarını gözüm görmesin) Эң жаманы акча десе өлүп, акчанын кулу болуп калганы, ага эми эч ким жардам бере албайт. (En kötüsü de paranın kulu olup para için neredeyse canını vermek) Азыркы за манда чөнтөгү тешиктерди эч ким адам катары көрбөйт же жалганбы? (Şimdi cebi delikleri kimse adam hesabına almıyor) Из калтыр бул дүйнөгө атанын уулу деген, демекчи адам баласы басып өткөн жолунда татыктуу из калтырууга аракет кылат эмеспи (Bu dünyaya bir iz bırakmayanlar neyin hesabına çalışıyorlar acaba?) Жаңы бийлик келгенде бардыгыбыз терибизге батпай сүйүндүк эле (Yeni hükümet kurulduğunda kabımıza sığamamıştık. Алардын бул кылгандары өз баштарына эле муш болду (Kendi başlarına parayla bela aldılar.) Бул менин көз ачып көргөн келиним эле. (Bu benim göz açıp gördüğüm ilk kişi) Эңкейген кары да өтөр дүйнөгө түркүк болчу эч ким жок. (Beli бүкүлөнler de dâhil hiç kimse dünyaya kazık kaktıma gelmedi)

Türkiye Türkçesi: Gözlerine yazık gözlerine, bu kadar göz yaş dökmeye gerek yok ki. Artık gözüm görmesin onları. Ötekiler gibi soysuz çıktı. Hem ben para canlısı bir adam deyilim. Bende bakkaldan, kasaptan alışveriş eden cebi delik aileye kız verecek göz var mı? Sizde iz bırakan, seyir defterinizde ayrı bir sayfa tutan insanlar olmalı bunlar. İşim yerinde: iyiyim, çalışkanım, doğrucum kabıma sığamıyorum, öylesine mutluyum. Şimdi herkes terörizm diyor, kendi başlarına gelince mi bu “risk”i fark edebildiler? İlk göz ağrım, damarımda akan kansın; Bana canımdan yakın bir tatlı cansın. Biz bu dünyaya kazık kaktıcı değiliz.

Bununla birlikte Türkiye Türkçesindeki bazı deyimler Kırgız Türkçesine çevrildiğinde basit anlamda sözcüklere dönüşürler:

Bir iki gazeteye göz attım, sonra şiirlere başladım.

Ne düşündün arkadaş, Binin yarısı beş yüz.

Geçse günler diye bir bir saydım.

Bu deyimleri Kırgız Türkçesine çevirdiğimizde hiç de

mecaz anlama sahip değildir, bir iki, binin yarısı beş yüz, bir bir deyimleri değil basit sayıları bildirir.

Deyimlerin ortaya çıkışını etkileyen esas faktörlere gelecek olursak.

Hangi dil olursa olsun bu dillerdeki deyimler her zaman gelişme, çoğalma özelliğine sahip bir zenginliktir. Deyimlerin oluşumundaki temel etken insanoğlunun hayatında geniş çapta kullanılan sözcüktür.¹ Deyimler ifadelerindeki estetiklik ve he zaman halkın dilinde olmaları ile çok özeldirler. Dolayısıyla onlar konuşma dilinde ve edebi eserlerde çok geniş kullanılmaktadır. Bu söz varlıkları konuşma sırasında bazı değişikliklere uğrayabilirler. Bu değişikliklerin sonucunda da bazı türleri ortaya çıkmaktadır. Bazı ses veya gramer özellikleriyle farklı olan bu türlere bakalım. Burada deyimlerin genel anlamı saklanmaktadır. Gazetelerden aldığımız örnekler bakacak olursak; Оңой олжого оолуга берип бирдин ичинен чыккансыңго (Kolayca işin içinden çıkıyorsun) (Fabula 2010, 4.s) Ал тентектигин койбосо бирдин үстүнөн чыгат же муну тыйган киши жок. (O bu yaramazlıkları bırakmazsa ele avuca sığmayan biri olur) (Agım 2010, 12.s) Бир шойконун ичинен чыккай эле. (Bir muzibin içinden çıkmışa benziyor. (Super İnfо 2009, 8.s) Ой бул шойкондуу бала көрүнөт. (Oyu, bu çok muzip bir çocuğa benziyor.) (Kırgız Tuusu 2008, 12.s) Bu deyimlerin söylenişleri başka ama manaları birdir. (iş bitirici, ele avuca sığmamak, uyanıklık) Азабын колуна берүү. Жазасын берүү, сазайын колуна берүү. Мен бул *иттин жазасын колуна берем.* (Gününi göstermek, cezasını vermek, layığının vermek. Ben bu itin cezasını eline vereceğim) (Uçur 2010, 2.s) Алар анын сазайын колуна беришкенче жаны тынбайт (Onu layıgını eline verinceye kadar rahat etmeyecekler. (Zaman Kırgızistan 2010, 9.s) Бардык күнөө өзүңдө, анын адебин келтире бериш керек эле. (Bütün suç kendisinde, edebini eline vermek gerekir. (Pressa 2010, 11.s) (Defterini dürmek, layıgını bulmak, haddini bildirmek) Колу тар, колу кууш, колу чүрүш. (Eli dar)

а) Чүңчүндөгөн колу чүрүш неме кимди жыргатат дейсиң. (Eli her zaman titriyor kime ne iyilik yarsın)

б) Тилинде колу кууш акем бир нерсени билгендей март боло түштү. (Eli sıkı adam bir şeyleri bilse onu da satar)

в) колунун тардыгынан эч ким менен алыш бериш кылган эмес (Elinin darlığından hiç kimseyle alış verişі yoktur) (Türkel 2010, 5.s) Балапан жүнү ката элек, балапан түгү түшө элек. Чырымтал түгү түшө элек. (Palazlanmak, gözü açılmak)

А) Ал балапан жүнү ката электе жаштайынан жетилгендиктен азабын көп тартты. (Daha civciv gibi tüylenmeden her türlü azabı çıktı.)

Б) Адил бетинен балапан түгү түшө элек кара тору бир мүнөз бала (Daha yüzünde sakalı büyüğü terlememiş kara doru bir delikanlı)

В) Чырымтал түгү түшө электе кара жумушта иштеди (Daha ayva tüyleri dökülmeden en zor işlerde çalıştı.)

Дünyadaki yüzlerce mucizelerden biri ve hatta en harikası dilin ortaya çıkışı ve işlevidir. Hangi halk olursa olsun dünyada dili ile tanınır, örf âdeti, kültürü, milli özelliği dili ile yansıtılmaktadır. Dünya tarihinin seyri içinde birçok dil ölmüş ve ölmektedir. Dil bir milleti millet yapan

1.Rayımberdi, Egemberdiyev (2007), Kırgız Deyimleri, Bişkek. 255.s

en temel öğelerden biridir. Kırgız Türkçesi de kendisinin tüm özelliklerini ve Kırgız medeniyetini günümüze kadar ulaştırmıştır. Dilin güzelliğini açan ve ortaya döken en etkin araçlardan biri de deyimlerdir. Biz Kırgız Türkçesindeki ve Türkiye Türkçesindeki deyimlerin basın ve yayında kullanım özelliklerini araştırdık. İki dilde yayınlanan çeşitli basındaki deyimleri sınıflandırdık:

Hayvancılıkla ilgili deyimler

Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesindeki hayvancılıkla ilgili deyimlerin kullanılışı birbirine çok benzer. Bazı deyimlerin ortaya çıkışı, anlamı, kullanımı iki dilde de aynıdır. İki dilde de at, koyun, inek, eşeklerin adlandırılması anlamsal olarak aynı olduğu fark edilmiştir. Elbette, bazı deyimler adlandırılması aynı olmasına rağmen kullanımına göre değişir.

Halkımızda geniş anlamda kullanılan deyimler gerçek bir emeğe davet eden -adeta- bir slogan olarak söylenegelmektedir. Kırgızlar çok zamandan beri atı insanın kanadı olarak tarif etmektedirler. Kırgızların hayatında at en sık kullanılan hayvandır. Atları da kendi arasında türlere bölüp, örneğin; binek atı, koşum atı, lider at, yarış atı olarak ayrı ayrı adlandırmışlardır. Buna bağlı olarak türlü deyimler ortaya çıkmıştır. Örneğin, ат байгелүү болсун, (ayrıl da gel) bu deyim at yarışmasında atın sahibine başarılar dilerken kullanılır.

Türkiye Türkçesinde at çalındıktan sonra ahırın kapısını karamak- (kelime kelime çevirmek gerekirse, at çalındıktan sonra sarayın kapısını kapatmak) aynı anlamı veren Kırgız Türkçesindeki deyim de төө кыядан өткөн соң о дегениң курусун. Örneğin attan inip, eşeğe binmek –аттан түшүп, эшекке минүү (yüksek unvanından aşağılara düşmek) эрден кыйшаю gibi deymiyle söylenebilir. Genel olarak bu deyimler görevinden ayrılanlara söylendiği için gazetelerde sık karşımıza çıkmaktadır. At olsaydı, semer de olurdu- ат болсо ыңырчак да болот. Кыргыз түрк тилинде ат, дегеле жаныбарлар көпчүлүк учурда адамдардын жүрүш – турушун, кулк-мүнөзүн чагылдырат. Ат жыгачтай болгон бечара. Çok zauf anlamını anlatıyorsa, Türkiye Türkçesinde, onun karısı at gibiydi-анын аялы аттай олбурлуу эле.

Yukarıda atı insanın gücü için kullanan dil, evcil hayvanlardan ineği iki dilde de insanoğlunun eksik yönlerini anlatmakta kullanmıştır². Bununla birlikte anlamsız bir söze olumsuz cevap vermek, olumsuz konuşmaları anlatmak için inekle ilgili aşağıdaki deyimler kullanılır. Örneğin, ineğe binilmiş gibi – уйга минген сыяктуу, inek аунаяа bakar gibi bakmak –оозун ачып аңкайып кароо, таң калуу. İki insanın devamlı kavga ettikleri tarif etmek: Örneğin, Eşelenip duran inek gibi her karşılaşmalarında tolaşıyorlar-уйдай болуп кайсы жерге барсам алдымдан чыгат. (Agim 2009, 13.s) Коомго зыяны тийген адамдарга өтүрүк олмуш bir inek gibi burayı pisleтийор-ичи өткөн уйдай болуп быякты кирдетти. İnek sözünün olumsuz anlamda kullanılmasına aşağıdaki deyim örnek olabilir. İnek ciğeri gibi (башы кошулбаган, ынтымагы жок, бири-бирине жакындашпаган) örneğin, төңкөрүштөн кийин кыргыз эли түндүк түштүк деп уйдун бөйрөгүндөй болуп бөлүнө түштү. (Erkin Too 2010, 4.s) Уй жалагандай, уй мүйүз тартуу, уй тилиндей,

2. Cıldız Osmonova, Kadıralı Konkobayev, Şeralı Caparov (2001), Kırgız Deyimleri, Bişkek. 298.s

уйга килем жапкандай gibi deyimler basın ve yayında çok kullanılır. Hayvanlarla ilgili deyimler bu hayvanların davranış özelliklerini göz önünde bulundurarak kullanılır. Örneğin, kavgacı insanlara жылкы мүнөз десе (At huylu), sakin insanlara кой оозунан чөп албаган (koyun gibi uysal) diye eleştiriyorlar. Gerçeğini söylemek gerekirse at sinirli oluyorsa, koyun sakin, keseceklerse bile melemekten başka bir şey yapmıyorlar.

Evcil Hayvanlardan köpekle ile ilgili deyimler

Evcil hayvanlardan biri olan köpek Kırgız kültüründe insanın arkadaşı olarak bilinir. Köpek; evi, sahibini korur. Hayvancılıkta çobanın en iyi yardımcısıdır. Söz ettiğimiz köpek ile ilgili birkaç deyime bakalım: Kırgız Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde sözü ve anlamı da aynı olan deyimler çok karşımıza çıkar; Köpeği seven(ит жандуу)-it canlı, köpek yavrusu(иттин баласы)- it oğlu, köpek gibi davranmak (ит кылуу)-it olmak, Köpeğin arkasındaki ayakları gibi (иттин арткы шыйрагындай болуу)-it elli, иттин кара капталынан-итин кууруғунда, (Örneğin: yağcı, ikiyüzlü siyaset adamları иттин кара капталынан көп Fabula 2008, 14.s) iti öldürene sürükletirler elinle уартуғин işe bizzat cevap vereceksin. Карыган ит бошко үрбөйт-kart it boşa havlamaz, ачка болгон ит куйругу менен ойнойт-аç it куйругуyla оунар. Köpekle ilgili deyimlerden insani özelliklerine dair deyimler, Örneğin, cimri zenginden de, şişman köpekten de yarar yoktur-сараң бай менен семиз иттен пайда жок, köpek gibi aç gözlü- иттей ач көз, şişmanlamış köpek gibi-иттей семирген, hiç bir farkı yok, tıpkı köpeğe hamut takılmış gibi- эч айырмасы жок, кудум итке камыт тагып койгондой, it gibi domuz derisi-итче ыркырашкан, anlaşılmayan iki insanın ortasında söylenir. Örneğin: Чогулушта чырдын башы эмнеден чыкты билбейм, талашып тартышып итче ыркырашып акырында тарап кетишти. (Asaba 2008, 7.s) Köpek ile ilgili deyimler Kırgız Türkçesinde yayınlanan gazetelerde sık kullanılır.

Masallardan alınan deyimler

Birkaç deyim hayvanlar ile ilgili öykülerden dolayı ortaya çıkmıştır. Bu akraba olan iki dilde kullanılan at, inek, koyun ile ilgili deyimlerden yukarıda bahsettik. Masallardaki hayvanların adları ile adlandırılan, bununla birlikte masallarda ortaya çıkan deyimleri; Örneğin: çekişip duran tavşan ile çомаға benzemediniz mi? Талашып тартышкан коен менен токмокко окшогон жоксузбу? Бул коен менен токмок жомогунан алынган. Sen sıçан ile çомағын birbirlerine düşman olmaları gibi düşman oldun- Сен келемиш менен таяк экөөнүн бири-бирине душман болгондой душман болдуң. Sen sıçан ile çekирге gibi oldun –сен чычкан менен чегиртке сыяктуу болдуң. Ауу ile kurdun tartışması gibi-аюу менен карышкырдын талашы сыяктуу (Zaman Kırgızistan, 2009, 8.s)

Türkiye Türkçesindeki masallardan alınan atasözlerinden deyim olarak değişenleri de vardır. Ahmağın parasını rüzgâr uçurup götürür-акмактын акчасын шамал учурат.³Karganın, benim yavrum at derisinden çarık giyiyor- dediği gibi карганын менин балам аттын терисинен чарык кийет дегендей, Sıçanın куйругуну, uzunluğunu ölçerek yediği

3. Bübüyna Oruzbayeva, Burul Sagınbayeva (2004), Türkçe-Kırgızca, Kırgızca-Türkçe Dilbilim Terimlerinin Sözlüğü, Bişkek. 467.s

gibi чычкандын куйругуна өлчөп жегендей, айнын elekle su çekmesi gibi –аюунун сууну элек менен сузганындай, karganın, benim yavrularım her şeyden iyi demesi gibi-карганын менин балдарым бардыгынан жакшы дегендей, kurdun kurda babam demesi gibi –карышкырдын карышкырга атам дегениндей.

Kırgız Türkçesindeki deyimlerin masallardan alınan bazı türleri: Örneğin, Кой десе болбой алдына миң жылкы салып алыптыр (ауы заманда бин коууна бакмак, sarhoş olmak) алп ооз, алтын жаак жез таңдай, алп урушуу, алты саны аман, артынан сая түшүп кубалоо v.s.

SONUÇ

Kırgızca ile Türkiye Türkçesindeki deyimlerinin anlamsal olarak birbirine benzer olması, iki dilin tarihsel genetik bağlantısının var olduğunu tasdik ediyor. Günümüzde Kırgız Türkçesinde yayınlanan gazetelerde deyimlerin kullanılması gün geçtikçe çoğalmaktadır. Çünkü halkımızda siyasete olan ilginin artması ve siyasi bilincin gelişmesinden dolayı gazeteciler de her zaman deyimleri kullanıp, siyasi önderleri eleştirmektedirler. Dolayısıyla halk arasında ünlü insanlar hakkında, onlarla ilgili basın yayında yer alan deyimler, atasözleri ağızdan ağza geçmektedir. Elbette, deyimler dilde ortaya çıktıkları gibi kalmazlar. Deyimler her zaman gelişme, değişme ve zenginleşme özelliğine sahiptir. Çünkü başka dillerle ne kadar bağlantı çok olursa dil ve deyimler de o kadar genişleyip zenginleşmektedirler.

Kırgız Türkçesinde yayınlanan gazetelerde SSCB zamanında çocuklar için kısa öyküler, masallar, ayrı dergiler, çocuklar için özel gazeteler vardı. Günümüzde gazetelerin çoğunluğunun özel bir sayfasında çocuklar için yazılan öyküler, masallar yer almaktadır. Dolayısıyla bizim yukarıda örnek verdiğimiz bazı deyimler Kırgızistan'daki Kırgızca-Türkçe yayınlanan gazetelerden örnek alınarak kullanıldı.

Masallardan alınan deyimlerin gazetede de olsa bile kullanılması çok iyi göstergedir. Çünkü bunlar kullanılmadıkça unutulup sonraki nesillere ulaşamıyorlar. Böyle sözlerin tarihini bilip, anlamını özel olarak araştırmadan anlamak mümkün değildir. Her bir deyim için özel olarak bir ortaya çıkış öyküsü vardır ama bu deyimlerin hangi nedenlerden dolayı ortaya çıktığını öğrenmek mümkün değildir. Bu ise iki halkı yaşadıkları coğrafi şartlara, ağızlara ve yaşadıkları sosyal çevreye bağlı olacaktır.

Gazetelerde kullanılan deyimlerin özelliklerini her yönden öğrenip, yazı ve konuşmalarımızda doğru kullanmamız, konuşma kültürümüzü geliştirmemizde büyük etki edecektir.

KAYNAKÇA

- [1] Bübüyna Oruzbayeva, Burul Sagımbayeva (2004), *Türkçe-Kırgızca*,
- [2] *Kırgızca-Türkçe Dilbilim Terimlerinin Sözlüğü*, Bişkek.
- [3] Rayımberdi, Egemberdiyev (2007), *Kırgız Deyimleri*, Bişkek.
- [4] Cıldız Osmonova, Kadıralı Konkobayev, Şeralı Caparov (2001), *Kırgız Deyimleri*, Bişkek.
- [5] Aksoy Ömer, Asın (1995), *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, İstanbul,
- [6] İbrahim Minnet oğlu, Ertuğrul Saraç başı (2002),
- [7] *Örnekli ve Açıklamalı Türkçe Deyimler Sözlüğü*, İstanbul
- [8] *Akşam Gazetesi* (2009), Bişkek.
- [9] *Zaman Kırgızistan Gazetesi* (2010), Bişkek.
- [10] *Manas Gazetesi* (2011), Bişkek.
- [11] *Asaba Gazetesi* (2010), Bişkek.
- [12] *Kırgız Tuusu Gazetesi* (2009), Bişkek.
- [13] *Fabula Gazetesi* (2011), Bişkek.